

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetni helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner - Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésnyv főlvetetik 's pontosan közöltetik.

Az előfizetéssel elkésteknek a „Jelenkor és Társalkodó 2dik félévi folyamából még teljes számú példányokkal szolgálhat a szerkesztőség.

FOGLALAT Magyarország és Erdély (előléptetések; Adó VI. gr. Széchenyi Istvántól; országgyűlési közlemény (felirási javaslat a vallás tárgyában, üzenet a magyar nyelv tárgyában a főkhez, törvényjavaslat a magy. nyelv's nemzetiség ügyében, az országgyűlési szabad újságok iránt); vitatkozások a főknel jun. 30kán; a KK és RR. júl. 3ki ülésében az ősiség vitattatik; 5-6kán elegyes ülésben választmányok jelentései, 's orsz. ülés a m. nyelv ügyében, terjeszkedőleg Horvátországra nézve is; továbbá elegyesülés a vallásügyi leirat kihirdetése miatt; 7kén orsz. és ker. ülés a' valás tárgyában; Sán a' vallásügyi módosított felirat a' főr'hez atküldtve, ezek júl. 10-11kén azt a' választfőlirattal együtt, némi stílmódosításokkal elfogadják, mikben a RRdek is megnyugodván, 12kén a' két felirat ó fels. fölterjesztetett; Abauj, Sáros és Zabolcsmegye követelési közgyűlése; czáfolat a' sárosi tisztújítási utóhangokra; Kassai színház ügye; a' középponti országos gyümölcskert ügyében; satl)

Spanyolország (a' minisrtersegebe meghasonlásura' kodik; a' zendők mozgalmái és terveit)

Anglia (alsóházi viták a' hannoverai király évdija ügyében.)

Franciaország (Joinville hg Parisba érkezett; Hahnemann meghalt.)

Egyiptus (nevezetes gyökkosság.)

Ertesítő.

Magyarország és Erdély

Ő cs. s ap. k. fől's. az erdélyi sóbányák kezelésit előmozdítani akarván, f. évi majus 2ki legf. határozatában, külön sóbánya-igazg. hivatalt létesítését méltóztatott legk. elhatározni, igazgatg.-bányásztanácsosi ranggal. Ezen új hivattal 1800 pgő fr. évidij, 400 pgő for. szálláspénz, 4 lóra 200 mérő zab, 30 szekér széna és szalma, 's a' 7dik osztályu napdij leend kapcsolatban, lakása pedig Szebenben. Folyamodásokat e' hivatalért. f. aug. végeig az erdélyi kir. kincstárhoz nyujthatni be.

A' nm. m. kir. udv. kamra Kratzegh József sószállítási tisztet szigeti építész-gondnokká, Kellner József sugatagi sóbányamászólót, hasonló minőségben Tiszaujlakra, helyébe Simon Gergely bustyaházai sószállítási napdijnokot, Eller Antal sóvári mázsálót ugyanott szállítási mázsálóvá 's helyére Breger Manó tokaji díjtalan gyakornokot; továbbá, a' turdossini sóháznál Lehoczy Gáspár mázsást mázsamesterré, Eysersperg József pajtaört mázsássá, végre Máhr József pancsovai sómázsást nagybecskerekéi mázsamesterré, Szedlacsek János nagy-becskerekéi pajtaört pancsovai sómázsássá, Kokics János nagy-becskerekéi kerülőt ugyanott pajtaörre, ennek helyére pedig Fetter Ferencz tisztartásági napdijnokot alkalmazá. A' földvári sómázsási hivatal megürült. Krajnik György kamrai ispánná nevezetett ki Offenbányában. Stetina József temesvári harminczad-hivatali, és Veichhardt Fer. pesti harminczad-hivatali-irnok meghaltak.

Az Adó.

VI.

Minap bizonyos fiatal politikus vagy inkább honi hős, forró melegen hordván koblében hazánk elömeneteli ügyét, azon bevárni nem tudó nyughatlansággal, mely általán véve az egészen meg nem érett kedélyeket szokta jellemzeni, Franciaországban, fiatal Teutoniában és némi könyvekből felszedegetve, éssáját képzelének tehetségével pótolgatva, terveinek egyikét halmozván a' másakra, mik után aztán okvetlen boldog fogna lenni Magyarország, majd szédelgésbe hozá bizonyos kiábrándult barátját. „Istenért ne fulassz meg a' terveknek és saját találmányidnak olly fertelmes olly porridájában, drága öcsém” — így rebeg ez hozzá, míg az némileg meglepetvén, hogy kaleidoskop-féle képein nem bámulna régi barátja, imigy szól hozzá: „Tehát mit kell tenni és min kell kezdeni, hogy Magyarország felvirágozzék?”

Mire a' kiábrándult ekkép válaszol: „Mit kell tenni 's min kell kezdeni, hogy Magyarország felvirágozzék, ez, drága földi, olly kérdés, melyet könnyen és egy két szóvalsenki nem oldhat fel, jöllehet elakarom hinni: tán alig van magyar, ki — most, miután nem alszik többé — mást szomjazna. Mit kelljen azonban saját személyemnek tenni, mikép tehetségem szerint aránylag én is járuljak azon cél eléréséhez, mely után

sovárogsz, azt tudom, és e' szerint cselekszem is; midőn, ha megengeded, azt is megmondom, valljon mit kelljen Neked miveln, hogy Te is betöltsed a' felhozott fontos kérdésre nézve helyedet. 'S ugyanis Neked mindenek előtt a' statutudományi rudimentumokra kell leereszkedned; mert mig azokkal nem fogsz egy kissé jobban megbarátkozni, mindaddig bizony éldelhetlen leveket fogsz csak főzhetni, és legfeljebb légváratok építhetni hazánk számára, mig más részről többet zavarhatsz, mint a' mennyit aztán egy könnyen ismét tisztába lehetne hozni.

„Rudimentumokat, rudimentumokat, én, hm!” így mormol erre magában a' fiatal hős, 's tán nem is tudván, hogy valljon milehet aza' rudimentum, tanácsló barátjátul kedvetlenül elfordul, őt ez óta bölc's fejében alkalmasint azok sorába helyezvén, kik nem őszinték és nem elég hős akaratauk; mert a' helyett hogy egyenesen járulnának a' kérdések feloldásához — mintha ez olly könnyű volna és ehhez csak akarat kellene — mindig csak kerülgetik és meg nem szünő előzvények által péczézik azokat körül.

E' kis esetet, mely mutatis mutandis mostani napjainkban alkalmasint sokszor jön elő, vagy legalább igen sokszor jöhetne elő, azért hozom fel, mert mióta az adóru' irok, nem egy oldalról lobbantják szememre, hogy valamint azelőtt türhetlen vala, ugy most még türhetlenebb volna terjedelmességem, és ekkép ugyan! jönnék valahára már valami befejezésre.

En azonban az adó ügyét ollyannak tartom, melyet előleges felvilágosítások nélkül siker reményével Magyarországon nem indíthatni meg, 's pedig: mert alig van tárgy, mely körül vastagabb előítéleti és elfogultsági lánczok által volna lebilincselve a' magyar.

Legyen ez okbul szabad, mint eddig, ugy tovább is, némi rudimentumok elősorolásával valamennyire megvetnem azon alapot, mely nélkül, én legalább ugy hiszem, hiába fáradsz az ügy körül.

Közönségünknek, mely az adó dolga elöntéséhez jogszerűleg járulhat, általános kiképzeltsége olly különböző, hogy, mi engem illet, én nem igen látom át, mikép lehetne azt olly életbevágó ügynek, mint az adó tárgya, ha annak diadalt ohajtnunk készíteni, néhány rövid okoskodással megnyerni. Volna a' tárgy egye-dül ollyanok kezeibe letéve, kik jó számítóok és e' mellett meglehetősen tehetségűek, 's e' fölött a' polgári szabadság valódi kellekeivel is megbarátkoztak már, akkor igaz, minden előzvények előleges felhordása nélkül, legjózanabb volna, tüstént vitatás alá venni e' három kérdést: ki mit fizessen; ki mire fizessen; és ki mi módon fizessen; és legott ennek alapjára állítani a' dolog alkalmazását. Miután azonban a' jó számítóok osztálya vajmi gyér Magyarhonban, és a' legtöbb kiváltságos közelebb áll a' koldusokhoz, mint a' tehetős léthez, és e' fölött a' legnagyobb rész azért véli magát szabadnak, mert nem fizet, és felfogása szerint nem a' közterhekbeni részesü és tehetné büszkesége tárgyát, de azért kevély, azért magát pávaként felfújó, mivel minden fizetéstül ment és hereként semmihez nem járul; illy körülmények közt az érintett három kérdéssel minden előzvény nélkül állni elő, annyit tenne, mint kapustul törni be a' házba, azaz: egyenesen azon iskola nyomdokait követni, mely iskola iskolás vezéreitül vezetve megbuktatá vagy legalább hátraveté az adó ügyét.

Hol ugy szólván új aera megalakításáról van szó, és illyesnek — mert az egyedül bizonyos megrögzött közvéleménynek megigazításátul függ — nem nyers erővel, hanem szörmentiben, azaz, okokkal meggyőzés, rábeszélés és kedvező hajlam megnyerése által kell eszközöltetnie — és nemde köztünk ez a' feladás? — ott előzvényeket és néhai eltéréseket még különös talentumu sem kerülhet el, habár elégséges ideje volna is. Ha tehát én, csekély tehetségem- 's felette szükre mért időmnél fogva esem illyesekbe, azt a' nyájas olvasó a' dolog végett türje kegyesen. És mindenek

előtt ne ítéljen el, mig nem fogta olvasni az egészet, mikor tán azt lesz kénytelen vallani, hogy habár néha hosszadalmas és magamat sokszor ismétlő valék is, azért még sem bocsáték semmit előre, és nem is tértem el a' tárgytul soha is, minden ok nélkül.

Sok szép szónak, meg nem egy mulatságos előadásnak, néha legkisebb haszna sincs; midőn ollykor a' legszárab elemzés is, mely nem aratott tapsot, elvégre még is mindenkinek tetsző következményeket von maga után.

Engedelmet kérek ehhez képest, ha mielőtt a' dolog lényegébe bocsátkoznám és megmutatni ügyeköz-ném, hogy Magyarhonunk koldus állapotjának daczára, egy kis jóakarattal és helyes kezeléssel, csak rövid idő alatt mind szellemi mind anyagi tekintetben, vajmi virágzóbb képet mutathatna a' mainál; ha mondom, mielőtt ezt megmutatni iparkodnám, ígíretem szerint előleges az terjesztendem elő: valljon mit mivelek, ha megfizetnek, hogy az adó ügyét megbuktassam. Erről azonban jövőszér.

Gr. Széchenyi István.

Országgyűlési közlemény.

Felirási javaslat a' vallás tárgyában az 1843dik évi július 5kén kelt kir. kegyelmes válasz iránt. Felséges 'sat. Hosszu évek során fájdalmasan szaggatva a' vallásos viszátkodások nyomasztó átkától, senki nincs e' honban, ki mást inkább ohajtott volna, mint azt, hogy az 1791: 26. törvények, ugy a' linzi és bécsi békekötéseknek meg nem tartasából eredett sérelmek a' különböző vallásbeli felekezeti polgárok megnyugtásával valahára elintéztetvén, a' vallásos kérdések feletti keserű vitatkozásoknak minél előbb vége szakíttassék. És épen azért, valamint a' jelen országgyűlésnek megnyitásától fogva várva vártuk felségednek az 1840. évi május 7dik napján kelt felirásunkra május 11kén kegyelmesen megígért választát ugy most, miután az a' f. é. július 5dik napjáról hozzánk érkezett, alázatos észrevételeinket hódoló tisztelettel fséged elejébe terjeszteni legsürgetőbb kötelességünknek ismerjük. Két elv van, melyet a' nemzet minden vallásbeli állapotra nézve folyvást igényelt: ez, a' lélekismeret teljes szabadsága, és a' különböző vallásfelekezetiük közötti tökéletes viszonyosság. E' két elv igazsága olly erős, szüksége olly nélkülözhetlen, alkalmazása olly gyakran és olly állhatatosan követeltetett, hogy a' nemzet köz meggyőződéséből utat talált fged méltánylására: ezeket a' fentisztelt kegyelmes válasz világos szavakkal kimondja; ezeket mi is Magyarország Karai és Rendei nyiltan valljuk; ezeket ohajtnuk alkalmazva látni minden vallásbeli állapotban; sőt erősen meg vagyunk győződve: hogy csak ezen elvek alapján intézethetnek el igazságosan és köz megnyugtással minden vallásfelekezeti kérdések. Kénytelenek vagyunk azonban kimondani, hogy a' kegyelmes válaszban kívánt módosítás ezen alap-elveknek meg nem felel; a' különböző vallásu felekezetiük célba vett megnyugtátását nem eszközi, a' vegyes házasságoknak pedig az eddigieknél nagyobb akadályokat tesz. Nem felel meg a' viszonyosság elvének azért: mert az evangelica vallásuak minden a' születendő gyermekek nevelése iránti lekötéleztetést lélekismeret szabadságával ellenkezőnek tartván, illy kötelezésekkel élni nem fognak; illy kötelezések tehát, bár kölcsönösen megengedtetnének is: egyoldalulag csak a' r. katolicusok használandván, nem léteznék azon egyensúly, melynek a' r. katolicus és evang. felekezetiük közt a' tökéletes viszonyosságnál fogva létezni kell. Sőt inkább ugy vagyunk meggyőződve, hogy a' viszonyosság elvének semmi sem felel meg egyéb, mint az: hogy valamint a' r. katolicus atyának minden gyermekei r. katolica vallásban, ugy az evangelicus apának gyermekei is az evangelica vallásban neveltessenek. Nem szolgál köz megnyugtátásul; mert bár más név alatt, de lényekben ugyanazon reversalisok célozlatnak tör-

ból csak repressiv szabályok szükséges léte következik, nem pedig, hogy a' lábat előre meg kelljen kötni, hogy ne rugghasson, 'stb. Genz említése alkalmával nagy ingerültséget 's ismételt szövegváltásokat okozott a' hivatalnokok függetlenségéről kérdés, melyet némelyek bármi csinján, tagadni akarván, a' hivatalnokok egész tömege sértve érzé magát.

Az ősiségről vitatások (Jul. 3iki 's 4iki kerületek). Mindenek előtt egy megye követe arra kérte a' RRt, hogy a' vitatást halasszák el akkorra, midőn a' távollevő két megye e' tárgyra nézve igen nagy fontosságú képviselői szinte jelen lesznek, 's némely megyékben kedvezőbb utasítások eszközölthetnek. A' halasztás azonban nem talált tetszésre a' minél előbbi orvoslást kívánó nagy nemzeti sebet fájlalva érző többségnél, 's elmondattott mind az, mi az ősiség ellen 's mellett nemzetgazdasági, erkölcsiségi, politikai 's alkotmányos szempontokból előhozható. Elmondattott egy részről, mint áll az utjában hitelnek, kereskedésnek, a' nemzet anyagi és szellemi előmenetelének; mint rongálja a' nemzet erkölcsiségét a' hosszadalmas és költséges perek által, melyek úszkelet folytonosan szórja a' családok közé, mint szegi a' multban élő ősiségbarát sovár tekintetét örökké csak a' más által birt vagyona, mint teszi földhözragadtá épen a' szabadságával kérkedő nemes, mint ad alkalmat a' Verbőcziféle „*aliquando valent, aliquando non valent*“ által a' legzsarnokibb bírói önkényre, mint öli el a' fiúk 's maradékokbani kegyeletet az eladó elődök, ősök, atyák emlékezetéről, midőn azokat a' törv. szék ítélete által pazarokká, könnyelműekké bélyegezteti; elmondattott továbbá történeti szempontból is, hogy az ősiség eredetileg igen szép és sz. m. alkotványnak nemcsak nem sajátága 's természetes gyermeke, hanem inkább azzal annyira ellenkező idegenszerű 's külföldről becseszelt átkos elem, mely épen azért, mivel birtokviszonyink eredeti természetével soha teljes összhangzásba nem hozható, mindenkor csak zavart, károkat 's veszélyt okozott és okozand mind örökké. Elmondattott más részről azon kevesek által t. i. kik az ősiség védelmére emeltek szót, hogy annak megmaradását alkotványunk egészével szoros összeköttetése 's annak minden ágain keresztül szövegvádése, az örökösben fenálló rend 's az ősiség eltörlése által ezen viszonyokban származó zavar, a' tulajdoni jog tisztelése 's a' végrendeletek híven végrehajtásának innét származó köteleessége, a' k. f. f. viszonyok; a' birtoknak az ősiség-eltörlésből okvetlenül eredő kézről kézre szállása 's az adózó és nem adózó birtok megkülönböztetésének lehetetlensége és így a' nemességnek is bekövetkező adófizetések 's az aristocratiára innét várható veszély egyiránt ajánlják 's követelik. De fő 's legtöbb méltánylást érdemlő ok, mely ezen vélemény ügyvédei által felhozott, a' nemzetiség tekintete volt, mely az ősiség eltörlése, 's az idegenek ezzel összekötött birtokképesége által kockáztatva lehetne. Említjük még a' többiek során egy már a' kimondott végzés után felszólamló követnek bús jóslatit, ki elmondván, hogy az ősiségi rendszer volt az, melynek szárnyai alatt a' m. nemzet sok századig fenállott 's királyához oly példás hűséggel viseltetett, hogy még a' külföldiek is tőle tanultak e' részben; az alkotvány és trón végveszélyétől 's felfordulásától félt, ha ez öreg fia kidöntetnék; 's a' magyar nemesét a' föld legszabadabb birtokának mondá, mint mellyben még a' zsidó is gazdálkodhatik 'stb. — A' végzést már közöltük; az ősiség mellett felhozott védokok czáfolatát legközelebb.

Jul. 5kén előbb egyes orsz. ülés tartatott, hol felolvastattak az 1840: 44 czikk szerint kiküldött orsz. választmányok jelentései 's munkálatai; 12 óra felé pedig orsz. ülés tartatott egyedül a' KK. és RRnél, mellynek tárgya. a' válaszfelirat tárgyában második üzeneten kívül, mellyet már közöltünk, a' m. nyelv volt. Ezen minden magyar országgyűlésen folyton előforduló tárgy a' kerületi ülésekben többször megújított viták után, úgy döntetett el, mikint azt az általánosságban tartott törvényjavaslat adja. Azon nagy igazságok, miknél fogva a' nemzet, mióta csak önalmából felébredt, természeti és elidegenithetlen jogát saját nyelve körül csüggedetlen buzgósággal sürgeti, hogy t. i. a' nyelv azon erős kapcsolat, melly a' nemzet életét 's rosz sorsban fentartani képes, melly a' különben jelentésten és erkölcsileg erőtlen embercsoportot egy nemzetévé olvasztja 's erkölcsi kifejlésének biztos nemzeti szint és bélyeget ad, hogy a' szellemi életnek 's erőnek egy nemz. nyelvben központosítása a' kormányoknak is érdekében áll 'sa't. annyiszor mondatok el már, hogy ezúttal inkább csak a' részletes eredményekre volt fordítva a' közfigyelem. Noha már kerületileg is több ízben meg lön változ-

ta'tva 's ujjal szerkesztve a' törvényjavaslat, mégis, minthogy a' többség által határozott általános törvény ki nem elégíté azon vármegyéket, mellyeknek részletes indítványaik abban egyenkint meg nem említettnek, többen ezúttal ismét lényeges változtatást kívántak 's hogy a' javaslat, időnyeres tekintetéből e' változtatások megtetele végett ismét kerületekre utasították. Az elnök némi módosításokat javasolt, hogy t. i. ott, hol horvát ítélt- és kormányzások említettnek, a' „kormányzások“ szó hagyassék ki, minthogy külön horvát kormányzások nincsenek; továbbá, hogy ott hol a' hivatalokra kinevezendőeknek magyarul tudása rendeltek, megkülönböztetessenek olyan hivatalok, mellyek Magyarországgal viszonyban állanak 's mellyek Horvátországban ben létező, csupán annak belső viszonyaira tartoznak, mellyekbe hogy avatkozni nem akarunk, több ízben kimondattott. A' slávoniai megyék (Szerém, Pozsega, Verőcze) azt sürgettek, hogy a' törvényben reájok szintugy, mint a' horvátokra nézve, kivétel tételesség és szinte bizonyos határidő szabassék; hasonlóly kívántak a' flumei és buccari kerületek is; ezen indítványokat az elnök is igen méltányosnak találá, minthogy a' slávoniai megyék különben is sok bizonyoságot adak már, hogy a' m. nemzetiséghez simulni igyekeznek. Voltak követek, kik e' kívánságot szinte pártolák azon okból, mert nem szeretnek oly törvényt, melly physikai vagy morális lehetetlenséget foglal magában 's visszahatást idéz elő. — Egy megye követe csak azért is bővebben kívánt a' nemz. nyelv tárgyában nyilatkozni, hogy kitűnjék, mikint a' mi külföldön e' részben ellenünk iratott, mind hamis vád, ürügy, és rágalom. Azon, bizonyos magas helyen először kimondott „*Ultramagyarismus*“ szóra nézve megjegyzi, hogy ugyan volna e' annak józan értelme, ha valaki p. o. ultraangolról, ultrafranciáról beszélné. Ezen ultra szó most nálunk igen divatos, 's félt, hogy szótárunk még „*ultrabecsnéletes, ultrairagasságos*“ szavakkal is fog bővítettetni. Kérdé továbbá, hogy magy. tulbuzgóságról beszélhetni e' ott, hol ha a' törv. hozás 50 éves működését nézzük, most sem tudjuk elmutatni a' hosszas fáradság keserű gyümölcsét, midőn hazánk „zöld sziget nagy tót oceán közepén“ midőn Zágrában gúnyóknak 's vérszomjuzó dalocskák énekeltek ellenünk 's olyanok történnék, mint a' zágrábi tisztválasztás 's az újabb követválasztási sérelem, mintha bizony a' m. határ nem is terjedne Adriáig, hanem csak Drávaig! 'sa't. Egyéb iránt kimondá, hogy mind e' vádak visszaesnek a' vádlókra, 's hogy a' kormány, ha e' részbeni kívánatokat nem teljesíti, minden innét eredhető rosz következtetést 's veszedelmet önmagára hárít. Azon pontra nézve, hol a' magyar nyelven oktatásról van szó, kifejezetten kéri, hogy ott, hol épen nincsenek magyarok, errenézve kivétel legyen 's a' m. nyelv anyanyelven taníthatassék. Erre azonban az válaszoltattott, hogy ez annyira természetes, hogy a' törvényben kifejezni fölösleges lenne. A' slávoniai megyék által kívánt időhatárokat illetőleg elmondattott, hogy a' nyelv dolgában, nemzetiség irányában alkudozni nem lehet, nem szabad; hogy a' három megye is Magyarország kiegészítő része; hogyha ismét és örökké kivételi törvényeket alapítunk, ezáltal az egésznek sikerét kockáztatjuk; hogy ugyanazon nehézség hasonló mértékben illenék a' felső magyarországi tót megyékre is, hol, mert a' tisztviselők közt mindig van magyarul tudó, 1830 óta minden magyarul megy, noha a' néptömeg tisztán tót. A' slávoniai megyék külön szavazattal bírnak, mint a' magyar megyék; 's ezen kívánságuk, hogy ők is respiriumot kérnek, egyenesen Horvátországhoz vonalmukat árulja el; sokan a' horvátokra nézve engedendő 10 évi határidő ellen is voltak, minthogy illy határidő már másszor is volt kimondva, de soha meg nem tartatott; egyebiránt, ki magyarul nem tudása miatt hivatalt nem nyer, magának köszönje. Történeti hivatkozás az 1830ki Sik törv. czikkely 5ik §ára is; valamint azon törvényre, melly a' horvát főpapokat magyarul tudni rende i; ha ezekre nézve törvényes szabály áll fen: miért lenne kivétel a' többi hivatalnokra nézve? és ismét miért tételnék különbség a' kormány által kinevezett 's a' szabadon választott hivatalnokok közt? — Ezen nemzet „mondá egy érdemes követ“ valóban nem vádoltathatik indiscrétióról a' horvátok iránt, mert több már 50 ével él hogy a' horvátokra nézve ezen törvény sürgettelik; és vajjon teltek e' valamit e' részben a' horvátok? nem! sőt újabb időkben a' magyar nemzetnek saját nyelve körüli buzgalmát ürügyül használván, egy egészen idegen nyelvet kezdtek pártolni; — illy körülmények közt tovább is kimélettel lenni 's hosszas időhatárokat adni nem lehet. Az emberiség cosmopolitismustág öléből ki kezd fejleni 's nekünk, kik a' nagy német és tót nemzetiségek közt állunk,

különösen féltékenyeknek kell lennünk nemzetiségünk-re. — A' slávoniai megyék ekkorig is tettel mutaták-meg, hogy a' magyarságot kedvelik, 's mostani indítványuk sem azt jelenti, mintha ők a' magyarsághoz nem ragaszkodnának; ők azon hiba miatt vannak ezen helyzetben, miszerint nálok magyarul tanító iskolák állítása elmulasztott. Mert a' nemzetiség iránti buzgóságnak nemcsak bennünk, hanem a' kormányban is meg kellene lenni, különben előbb utóbb elkövetkeznek azon veszélyek, mellyektől most csak tartunk még. És e' nemzetiségnek előmozdítása a' kormányának 's egész monarchiának is érdekében fekszik, és mindazon tanácsos, ki a' magyar nyelv előmenetelét akadályozza, az egész monarchia érdeke ellen is van. A' trónbeszédnek és kir. előadásoknak is m. nyelven kellett volna történniök; hogy ellehet nyomni a' m. nemzetiséget. E' hiba nem a' jó fejdelem személyében fekszik, ki minden alkalommal megbizonyítá, mennyire szereti hű magyarjait, hanem a' kormány hibás felfogásában; azonban reményleni lehet, hogy a' kormány azon része, melly eddig is bebizonyította, miként e' nézeteket méltányolni tudja, előbb utóbb ki fogja vinni a' nemzetiség szent elvének diadalát. És épen ezért, minthogy a' kormány ekkorig erőteljes lépéseket a' magyar nemzetiség ügyében nem tett, nincs helye a' nemzet részéről kivételeket és kedvezéseket tenni; majd ha a' kormány ezen általános törvényjavaslatot elfogadván, elismeri, hogy *ő a' m. nemzetiséget a' magyar kormány nemzetiségének is tekinti*, akkor lesz talán helye 's ideje a' kormány által ajánlandó kivételeket elfogadni.

Jul. 6kán. A' magyar nyelv ügye folytatott, melly fölötti tanácskozást a' főrendi tábla küldöttsége szakasztá-meg. Ez áthozván a' főrendi tábla ugyanazon napi ülésében hitelesített, turopoljai panasz ügyébeni viszonyzatot, egyszersmind jelenté, hogy a' vallástárgyban kir. leirat érkezett 's ennek meghallgatására a' RRt vegyes ülésbe meghívá. Mielőtt a' vallási leirat által okozott indítványra át mennénk: még két megyei követnek nyilatkozatát véljük kiemelendőnek. Az egyik szónok, a' tegnapi tanácskozások alkalmával az illyrism. ra nézve előhozottakat nem tartá ez alkalommal hely- és időszerintieknek, mire nézve egyik követ társa czáfolólag nyilatkozott. Ezen tegnapi czáfolatra felelt most a' szónok. Mi véleményben van ő az illyr mozgalmáról, azt már egyéb alkalommal előadá „*ügymond*“ de a' szönyegen levő tárgyat azzal kapcsolatban nem látja, mert midőn a' m. nyelv megalapításáról van szó, akkor nincs helye azon ellenszövegekről 's ellenséges indulatokról beszélni, mellyek a' magyar hon kebelén kívül támadtak. Ezt mondván azonban, távolról sem akar úgy értetni, hogy ezen illyrismusi tárgyat majd akkor, ha az fontosságához képest különösen szönyegre kerül, egész figyelemmel ne kellene megvitatni. Különben is, míg örökké a' panszlavizmussal 's a' Horvátországban mutatkozó ellenszöveggel bibelődünk: nem vesszük szemügyre azt, mi a' nemz. nyelv irányában itthon magunknál 's korm. történi. A' Bécsbe utazóktól a' m. utlevelek nem fogadtatnak el, mig azokat az ud. kancellária nem látomásozza, holott ugyanazon politikai tisztség a' cseh, lengyel, olasz utleveleket elfogadja. Hogy pedig a' bécsi rendőrségnél magyarul tudó egyedek nem találkoznak, ezt szabad legyen kétségbe vonnia; ő legalább nem merné próbára tenni a' rendőrségnek m. nyelvbeni jártasságát oly irománynak m. nyelvi szerkesztésével, melly a' kormány gyanuját csak némileg is igénylené, mert a' rendőrség igen is hamar megérténé azt, 's ő híjában hivatkoznék arra, hogy hisz a' rendőrség nem ért magyarul. A' bécsi őrseregnél jelenleg egy magyar tábornok sincs, 's a' külföld nem is láthatja, hogy magyar katonaság is van az ausztriai hadseregben. De ha magát az országgy. helyét Pozsonyot tekintjük is, e' városon, úgy látszik azon szerencsétlen eredeti bűn van még életben, miszerint mindazon városok, mellyek a' határszélekhez közel állanak, idegen nemzetiséget tesznek sajátukká. Itt nemcsak a' nyelv általánosan német, hanem még a' m. nemzetiség elleni demonstratiók is napi renden vannak, így p. o. a' magyar szinkör felállításának alkalmával a' város nem tartotta méltónak, hogy annak helyet adjon, 's a' magyar czédulák szét-hordatását is gátolta, 's kényszerítette a' m. arenát idegen térre átvonulni, 'sa't. A' horvátoknak kiszabott határidőt haszontalannak tartja a' szónok; a' sok terminus praclusi egész törvénykönyvünkön keresztül van szöve, de sohasem tartatott meg. kivévén azon esetet, midőn valakit perbe idéznek. Horvátország a' m. nyelvet sajátjává nem teendi mindaddig, mig magasb polczról a' m. nyelv iránti rokonszeny nyilvánítottatni nem fog. Mélyen tiszteli a' szónok a' „politika, cosmopoliti-

tísmus, philanthropia" szép szavakat, de azoknak a m. törvényhozásban, hol a nemzetiség és jog kérdése uralkodik, helyét nem látja. Kérde: ha vajjon Rómát akarjuk éldőidézni, s annak azon időszakát, midőn hódításra indult ki? most megünk é a társaság meghódítására? nem multak é századok, hogy ezen ország ide tartozik? s im némelyek előállanak philanthropiai nézeteikkel és magasabb politikával! — ő az egyenességet ismeri legjobb politikának. Azt, mit Horvátországgal teszünk, már félszázaddal ezelőtt kellett volna tenni, ha eldődink azon szerencsétlen elfoglaltságban nem éltek volna, hogy intézvényink nimbusát csak latin nyelvvel vagyunk képesek fenntartani. Egy másik kitűnő tagja a táblának így nyilatkozott: ő nem látja, hogy az ügy általános törvény által veszélyeztetnék; a törvény fel fog terjesztetni 's a kormány, ha nincs szándéka azt megtartatni, nem is fogadja-el, mert irtózatot poltikai bűn volna törvényt azon szándékkal fogadni el, hogy meg ne tartassék. Ő jobban szereti az általános rövid törvényt, de mi úgy vagyunk törvényinkkel, mint fa- és kőhidainkkal, megszoktuk a nagy erőt csak nagy testben hinni, s azért, ha vékonydad vasodrony hidra lépünk, nincs bennünk bizodalom. — Horvátországra nézve pedig így okoskodott: vajjon miáltal lesz nemzetelt egy nép? az által é, hogy saját alkotvánnyal bír, vagy hogy független nemzetet képez, vagy hogy saját nyelven szól? — ha a két első által nemzet a nép, úgy nincs horvát nemzetiség, mert H. ország magyar alkotvány alatt él, mert nem független, hanem századok óta meghódolt ország. Nem állítja, hogy alattunk van, de azt sem ismérheti el, hogy felettünk áll, hanem van bennünk, velünk és általunk. Tehát az által nemzet, hogy külön nyelve van? de a jog léte s érvénye nem függ a sokaságtól, mert így mindig jogos volna, mit a sokaság határoz. Ha a nemzetiség pusztán a nyelvben állana, akkor a felső magyarországi tótok, az erdélyi oláhok, a bánági ráczok is hasonló kiméteztet s jogtisztelket követelhetnének saját nyelvök iránt, mert a nemzetiség nyilatkozzék bármi kis töredékben, egyiránt kimélendő. S ime ide vezet a kivételeskedés H. országra nézve, s benne ki van mondva H. ország függetlensége M. országtól. De ő más teóriát tart. Az élet nyelvét illetőleg, beszéljen a horvát, rácz, oláh, tót azon nyelven, mellyen neki tetszik, valamint mindnyájan beszélhetünk, ha tudunk, angolul; de a statusnak joga van a hivatalos nyelvet meghatározni, sőt miután nyelvesség a jó kormányzásnak szükséges kelléke, azt meghatározni kötelessége is. És ez az egyesekre nézve nem kényszerítés, mert hivatalt vállalni senkiesem köteleztetik. Itéjen bár a jogról Európa bármelkik nemzeté s bármelkik statusfőrü! Az illírismus elleni kitörésekre azt jegyzi meg, hogy azokat kerülni kellene ugyan, de más részről mi magyarok csakugyan féltékenyebbek lehetünk nemzetiségünkre, mint mások, mert Európában a magyar társ és rokon nélkül áll; pedig mi is kívánánk nagy és hatalmas nemzet lenni. A horvát mivelje nyelvet, nincs sem okunk sem jogunk ezt eltüntetni, de maradjon a törökvesében a statusczélok korlátai közt. A nemzetiségről jog tekintetében azt hiszi, hogy két nemzetiség szemközt egymással, nem bír egymás felett semmi joggal, bármi nagy egyik, bármi parányi a másik, de ha két nemzetiség egymással harcra száll, az, melly a másikat elnyeli, nem jogát gyakorl'á ugyan, de ha nem ő volt a megtámadó, bűnt sem követett el, mert elől'it a „jus inculpaetae tutelae.“ És ezen elvet alkalmazza Horvátországra. Ezután megjelent a főrendi küldöttség, melly elegendő ülésre hitta meg a RRet. Felolvastatván a vallás tárgybani k. kir. leirat, ismét folytattatott a nyelv iránti tanácskozás, de a zaj és ingerültség oly nagy volt, hogy több megye követei kijelenték, hogy az ingerültség és megilletődésnek illy fokán tanácskozni lehetetlen, s kérék elnök ő nmégát, hogy az ülést osszlassa-el. Egy követ pedig indítványba hozá, hogy nádor ő cs. k. fensége kéressék meg, hogy ezentul, míg bizonyos tárgyról a tanácskozás folyamatban van, azt elegendő ülésel ne méltóztassék félbenszakasztani. Közben közben egyes követek folytatták m. nyelv iránti utasításait előadását, de többek egyesült kívánságára az ülés csakugyan eloszlatott, a végzés abban fejeztetvén ki, hogy a kerületi törvényjavaslat elveire nézve el van fogadva.

Legujabb. Már említettük, hogy a RR. jun. 7iki orsz. ülésökben a választéllírást, a vallást illető pontban teendő módosítás végett, visszakérlették a főrendektől, s miután ez visszaküldetett, rögtön kerületi ülésé alakulván, elhatározzák, hogy előbbi vallástárgyi

törvényjavaslatukhoz tovább is híven ragaszkodnak, a k. k. leiratot, bár annak némely vezérelveit örömet magokéivá teszik, el nem fogadják, s a választéllírat vallást illető pontját is ehez képest módosítják. — A' jul. Sikan tartott ker. ülésben az ezen végzéshez képest feltelet u j üzenet 's választéllírásbani módosítás rögtön elfogadtatott, az azonnal rá következett orsz. ülésben is helybenhagyatott 's a' fő RRhez nyomban átküldetett. A' fő RR e' napon csak közíratra bocsáták azt, 's jul. 10ikén 's 11ikén tartott gyüleéseikben vették érdemleges tanácskozás alá. Élénk viták után jul. 10ikén győzött azon elv, hogy a' vallási u j felírat a' választéllíráttal „iunctim“ felmehessen, 11 kén pedig maga a' választéllírat módosított pontja 's a' vallásbeli u j felírat is elfogadtattak, csekély stylaris módosításokkal. A' julius 12iki főrendi ülésben a' viszonzüzenet szerkezete helybenhagyatván, 's a' fő RR. által tett csekély módosítások a' RR. által is azonnal elfogadtatván a' választéllírat, az u j vallási felíráttal iunctim, csakugyan lepecsételtetett 's Bécsbe felküldetett. — A' RRnél jul. Sán a' m. nyelv iránti üzenet vizsgálata stylaris tekintetben, 10én pedig a' szólásszabadsági üzenet, az országgyűlés Pestre áttétele, 's az országház terveinek nádor ő fens. általi előmutatása tárgyában kelt üzenetek 's illetőleg felíratú javaslatok bevezettvén, mind ezek, mind pedig az országgyűlési szálások és sérelmek összeszedése dolgában kiküldött választmányok névjegyzékei átküldettek a' m. fő RRhez. A' fő RR. jul. 12iki ülésökben bevezetvén a' választéllíratú és vallási tárgyat, a' küldöttségi tagok sorjegyék felolvastatása alkalmával indítványt tettek, hogy a' fontosabb tárgyakban kiküldött választmányokban is részt vehessenek, vagy más szóval, hogy esupán kerületi választmányok ne létezzenek. Az ezen tárgyban keletkezett érdekes és heves viták 's conversatiókról legközelebb.

A' KK. és RRnél pár hétig tartandó szünetnapok e' mai napon (jul. 13ikán) beállottak, 's a' terem rendezése munkába vétetett.

(A' középponti országos gyümölcskert ügyében.) Azon tisztelt hazánkiai megnyugtatósi-
ra, kiknek részvényes hozzájárulása lehetőségessé tette a' közhasznú vállalat életbe léptetését, kötelességének ismeri alulírt ezennel közírást adni, hogy a' pesti Józsefvárosban statió-utczában 544. sz. alatt létező, majd 5 hold nagyságú faiskola, azon mostoha időjárás dacára is, melly f. é. mart. és aprílisben kerteinket meglátogató, hála istennek! legjobb karban van 's leszámitván ama pótolhatlan kárt, m. llyet az érintett időben uralkodott fagy és orkán milliónyi magcsíra leperzselése által okoztak, mind a' vadese-metfésékék, mind pedig az idei oltványok legvígáiban tenyésznek, 's a' nem csekély homokosság mellett is legszebb reményekkel kecsegtetnek így annyira, hogy jövő őszhez egy évre legalább is 20 ezer barackfával a' legnemesb fajokból fognak szolgálhatni a' nagyon tisztelt közönségnek. Egy évvel későbbben cseresznye- és medgy- 's három év múlva körtvély- 's almafajokban is fognak bővelkedni. — Ha a' valódi jó, szép és hasznos iránti vonzalom eddigi arányban fog ezentul is növekedni hazánkban, mint örömet hisszük és reméljük; felébred bizonyosan a' nemesb gyümölcstenyésztés kora is, 's minden újabb érdekeiről tisztább fogalmu nemzedék szivesen fog intézetünk terjesztésére 's gyarapítására közre munkálni. — Mi történéjek azonban addig is? — E' kert mindaddig, míg nemes csemétéket el nem adhat, az alírt részvényekből kénytelen magát föntartani. 's kevés számítás szükséges annak átlátására, milly költséget 's előlegezéseket igényel 4—5 holdnyi faiskola, kivált első két évben, hogy az lehető leg-rövidebb idő alatt hozassék gyümölcsöző 's kamatozó állapotha! — A' vállalat nem vaktában létesült, hanem alapítva azon részvétre, melly a' nagy közöns. a' szándék kijelentésekor országzerje nyilatkozott. De a' leghidegebb vérell 's kevesebb bizodalom mellett, mint mellyet a' magyar tüz állandóságában helyezhetünk, sem lehetett előre hinni, hogy 1) épen azok sorából, kiknek példája leginkább hat a' köznépre, 's kik leginkább élvezhetnék a' gyümölcstenyésztes édes gyönyörét, a' két testvérházban alig találkozzék 10—15 aláíró! — de hogy 2) általában véve is az országban mindeddig alig találkoztott 700, tehát kevéssel több, mint a' hány honfitársink közül a' bajorországi kertvállalatban részt vesz, kik az intézetet egy ötförintos részvényre méltónak találták volna, ezen előlegezést néhány év által többszöresen visszaszerezhetni, igen sajnós. De mi még több, 3) vannak megyék, (noha azok nagy részében minden felszólítás nyom nélkül hangzott el) mely-lyekben több mint egy év, hogy ezen intézetre kisebb nagyobb (több száz fnyi) sommák köz tudomásra gyűjtettek, 's mi még is felszólításokra sem juthatnak a' pénzhez, mintha titkos árnyák akarnák e' nemzetet minden vállalatában megakasztani 's örökös pangásban tartani; e' titkos árnyák azonban nem egyéb, mint a' példabeszédé vált magyar szalmatüz, melly ugyanazon perczben éli tul magát, melly-

ben föllobbant! E' középponti gyümölcskert árának még csak fele van lefizetve, 's így még nem egészen miénk, nem veendik tehát azon tisztelt hazánkiai, kiknél begyűjtött részvények letéve vannak, rossz neven, ha ezennel szives bizodalommal felszólítjuk, ne sajnálják az ide szánt pénzüsszeget szerződési tartozásink lerovásának könnyítésére, 's mindennapi szükségink fűdözhetésére minél előbb alulírt hoz akár postán feljelente, akár biztos magányalkalommal beküldeni. Vajjon egyébiránt egészen sikertelen volna e' ez alkalommal e' közhasznú intézetet u jolag szives figyelmébe ajánlani a' közhazának? — 'S csak illy kisebb körü vállalat kivételére sem bírna e' nemzet e' leg erkölcsi erővel!

Pest, jul. 5kén 1813. **Török János,** mint a' m. gazd. egyes titoknok.

Zabolcsi követutasító közgyűlés vége.

Nem kétem a' mindenkor békés folyamú tiszt- és követváltások, higgadt kedélyt tanusított, tanácskozássával üdvös eredményeit élvezhetni szerencsés előtt vértel írottak, tulfeszítettnek tünik fel Zabolcs fentebbi követutasítást képező javaslata; de ki szerencsétlen vala szotmanu lenni, mint lesznek ártatlan polgárok áldozatai magányördekeknek, mint fosztatnak meg ápolást igénylő árvák jatyokban gyámjoktól, szülék gyermekeikben jövő reményöktől, ki sajonnal érzi mint rágódik a' párdüh férge megyék életerén, mint zaklatja fel ezrek nyugalmát, mint akadályozza haladni egy nemzetet nagygyá erőssé, lehető pályáján, kényszeríti a' hazát legfontosb tanácskozásaiba nélkülözni nagy fiát, az hiszem, kissé engedékenyebb lesz a' megyénk által alkototni ohajtott szigorubb szabályok, az áthágókat sújtó büntetések megbirálásánál, épen Zabolcs iránt, mellynek tisztválasztáskori öldöklések, rablások, köztanácskozáskori rendezáások, felzaklatások fájdalom! osztályrésztul jutottak. — Az országgyűlési szálások bérfizetését méltányosnak találván e' megye azt azon pénztár által, melly a' más országgyűlési költségeket viselendi, fizetendőnek határozta. A' hazai kereskedés felvirágzását, a' természettől pazar kézzel megáldott haza jólléte emeltyüjének, a' közlekedési vonalak utak jó karban tartását, újak létesítését a' kereskedés tényező feltételének ösmervén e' megye, a' Pesttől Debreczenen által, Fiuméig, ha nem vaspálya is, de kemény anyagból készitendő ut létrehozását a' teendők legelső sorába emeli. Az ország földmívelő 's birtokos osztályán segíthet hitelbeni létesítésének az ösiség eltörlése 's telekkönyv behozatala nélkülözhetlen feltétele levén, miután a' martius 13diki ösmeretes gyűlés azoknak régiékben maradását, 's minden teher-től 's ajánlástól idegenkedést nyilványította, azok tárgyalásába ez alkalommal nem bocsátokzván, az ösiség 's telekkönyv kérdése, valamint az országos segedelmet, ajánlatokat igénylő tárgyak feletti tanácskozás végett a' nemességnek egy követi utasítást készítő gyűlésrei összehivatása rendeltetett. Megyénk belviszonyaiban avatatlan méltán támasztaná azon kérdést: az ösiség, telekkönyv, országos ajánlat tárgyalását melly nézetből mellözte a' jelen követi utasítást készítő közgyűlés, melly indok vezérlete azok tárgyalása más közgyűlésrei kitűzésére? Fájdalom! nem enyésztek még el a' fenne-míltott botrányteli közgyűlés utóhangjai, nem hegedtek be a' közügyeket magány-nézeteknek alárendelő marczona kezek által, kölesönös türelmet kiméletelet tanusított köztanácskozási rendszerünkön melyen ejtett sebek, visszazüg még jelenünkbe is a' jőzan haladási elvek ferde alakba állítása által fölingerült közgyűlési néptömeg rivalgásinak tompa moraja, 's nehogy az nehánynak, kiket a' közügy nem bír varázserővel ott, hol mellékes érdek nem vezet tanácskozasokbani részvétre, felhíni, legüdvösb czélok alacsony gyanusítására, kedélyek felzaklatására tápanyag nyujtassék, az érdeklött tárgyak feletti tanácskozsandó közgyűlés határidejét körözendő levelekben azok különös kiemeltetését láták czélszerűnek e' megye Rdei. A. J. megyei bátorsági biztos hivatalától hivatalos visszaélés miatt felfüggesztetvén fenytő perbe fogatása 's az általa kizsarlott pénzek biztosításul javai zár alá vétele rendeltetett. — K.

Sárosból részint igazításul részint czáfolatul köv. közleményt kaptunk, mellyet habár későcskén is, tárgyhalmaz miatt csak most adhatunk: 'Tisztújítási utóhangok' czim alatt tétetett közre a' Jelenkor 40dik számában egy sárosi cikk, melly ha homlokán nem viselné is a' közönségesen ingerültséggel 's hevélettel járti szokott választási pártoskodást, könnyű lenne még is a' benne foglalt valótlanoság, elferditések fonalán rá ismer-ni a' bukott rész szenvedélyére. Ezek iránt felszólalni 's nyugodtabb vérell 's higgadtbb kebellet értesíteni a' nyilványosságot becsület és igazság iránti szent kötelesség. Előre bocsátván, mit az ellenrész sem fog

lagadhatni: hogy lelkes főispánunk a tisztújítás elővénnyében 's vezérlésében a' törvényes részrehajlatlan kormányzó tisztét teljes mértékben, köz magasztalások közt, minden lépten teljesíthetni gyönyörűségének tartá, nem foghatjuk meg, mire véli a' czikk írója és pártja azon tulesigázott kifejezést: hogy ha a' főisp. (réggi gyakorlathoz képest szentesített jogánál fogva) két tiszteletbeli szolgabíró nevez, első lépést teend a' zsarnokságra. Megyénkben hol tiszteletbeli alispánokról is emlékezünk, e' főispáni jog majd félszázad óta folyvást 's minden megakasztás nélkül divatozott 's a' most kinevezett két egyed már mult tisztújításon, volt főispánunktól nyervén hivatalukat, ezekben mintegy ufolag megerősített. Hogy lehessen tehát elődeitől átvett régi tagadhatlan jogával élő főispánt zsarnoksággal illetni, ha csak minden igényei teljesítése után várakozásiban öngyengesége által csalatkozott pártérdekből nem? tulesik a' közönséges eszméleti láthatáron. Különbben állítást nem kell vallanunk, hogy mi a' vitatók ebbeli állításukat nem hallottuk 's meglehet hogy ezen előttünk váratlan ujeszme csak akkor támadt az ellenzékénél, midőn ennek néhány vezére a' végzés kimondása után minden parlamentarisszokás, jó rend 's illedelem ellen ott hagyá a' tanácskozási termet. Mi tovább azon méltatlan gyanúsítást illeti: hogy a' szolgabírónál nem a' mennyiséget, de a' minőséget tekintjük — élgerre szokott egyenességgel válaszolni: miszerint a' közpolitikai megyei beligazgatás 's kezelés foglalatosságai bár 18 egyedre szaporodott szolgabírónak működését oly annyira igénylik a' járások távolabb részeiben, hogy a' székvárosunkban központosult igazságszolgáltatásra alig marad megkivántható elég idejük. Hogy pedig az igazságszolgálat gyors kiszolgáltatása, behozatván időközben a' halasztást nem ismerő szóbeli eljárások a' közhitelnek egyik nélkülözhetlen föltétele, ezt reménylünk: politikai hitvallásához képest nem fogja tagadni az ellenzék. Igen természetes, hogy az egyszer kinevezett szolgabírák hatásköre hivatalukban rejlett, 's az ez érdemben felszóltat tanácsosra alkalmazott, de gyakori használata által már nagyon is kopott elménczkedés megint csak tisztújítási utóhangra mutat. Alkotmányos elv szerint határozván a' többség, a' kisebbségnek ellenmondásai, alkotmányos állásunk sarkából kiforgatása nélkül el nem fogadhatók, ha csak lengyel törvény nyomán be nem akarnók hozni 's honosítani nálunk is a' liberum vetót; de ellenkezik a' százados gyakorlat 's maga a' törvény is, fenmaradván amugy is az ellenmondani vágyóknak a' köz hitelesség hely. — April 2 I kén tartott kisebb gyűlés, az azt megelőzte aprilis 8 kai kisebb gyűlésben kihirdetett a' főispán által kitzított tisztújítási határnap, a' nemesség összeírása rostálására levén egyenesen elnökileg szabva, az összehívás elmulasztása iránti vád a' kormányvivő alispánt annyival kevesebb illeti, minthogy az ellenrésznek három fő egyedei, de maga az első alispánságra kijelölt M. főszolgabíró is, a' nemesi lajstromtaglalásában tetleges részt vett: ha pedig többen meg nem jelentek az ellenpárt részéről, azt csak magoknak, vagy az akkor napirenden levő pártlakomáknak tulajdoníthatják, 's így efféle gyanúsításokkal legfeljebb is hibás taktikájokat bizonyítják. — 'S ez okból koránsem az így méltatlanul gyanúsított Camarillának, mely fentebbiek szerint, csak a' czikkíró rémbeteg agyában létezhetett, de a' valóságosan minden szigorral elkészült 's az ellenfél által is féltékenyül rostált nemesi lajstromnak következtése lett a' 900at felülhaladó szavazat. Igen álmélkodnak a' vesztett párt vezérei, mikép növekedhetett öt év leforgása alatt a' kebelbeli nemesség száma 700ról majd egészen ezerre. De erre is igen egyszerű felvilágosítással szolgálhatunk. Emlékezni fognak, mert ki nem emlékezik szivesen diadali szerencséről, azon választásra, melyben P. F. követnek kiáltatott. Akkor mostani követ P. L. és a' derék, honátul idő előtt elragadtatott gr. D. A. között szavazatra került a' dolog, 's ha szivesek lesznek az akkori szavazási lajstromokat megtekinteni, meggyőződnek a' felől, hogy a' voksolók száma 700at jóval meghaladt; pedig szinte igen jól fognak emlékezhetni, miszerint a' szerföltötti eszések 's vizáradások következtében a' gör. egy. egyházi rend igen tetemes része nem jöhetett be a' választásra, mi ha megtörténhetendett a' hetven 's néhány voksnyi különbség kiegyenlítve 's gr. D. A. bizonyosan választva leende. Ez volt akkor a' közvélemény, ez magának a' győztes párt diadalának viszhangja. Már ha ez úgy van, vajjon mi nagy csuda, hogy közelebb mult tisztújításunkon, melyben a' pártingerültség és családgyűlölség hallatlan fokra hágott, 's a' lehetőségnél is többet elkövetett — a' külmegei számos küldöttel, az

egyházi rend teljes számu jelenlétével, az összes özvegyek részvétellel a' szavazók száma 900on felül rugott Igen, tegyük kezünket keblünkre 's valljuk meg az igazat, nem volt 's nem is lehetett a' szavazatnak más alapja, mint a' fentebbiek szerint mindkét párt által szigoruan megrostált nemesi lajstrom 's valamint egy részről azon közrerivált gyanúsítás, hogy a' győztes részen nem nemesek is szavaztak, méltatlan sőt vétkes valótlanág, úgy más részről az is, hogy bizonyos özvegyek különkülön név alatt kétszer, sőt háromszor is szavaztak, megint azon agybeteg képzeleti rémekhez tartozik, mik magának a' lehetőségnek csalhatlan világa által a' néma enyészet üregébe sodortatnak. Mert hisz áll most is szigoruan szavazati rendszerünk, minélfogva a' szavazat-szedésre kinevezett küldöttségek előtt magát kiki személyesen igazolni tartozik, ezenkívül pedig a' választmány két irnoka által följegyeztetvén minden szavazó egyede, sőt az i. lykép készített szavazati lajstromok a' szavazatok számbavétele előtt nyitványosan felolvasatván, igen csodálkozhatni, hogy a' mindig éber 's legkisebb hibára is hiúz szemekkel figyelmező ellenrész nem vala képes a' lajstrom-felolvasáskor a' becsusztott nemteleneket, vagy pedig külön név alatt voksoló özvegyeket észrevenni, 's akkor mindjárt, mint máskint igen dicséretes szokása, ezen törvénytelen merények ellen felszólamlani? Ide járul ezeken felül a' győztes-párti özvegyekre nézve még azon lényeges észrevétel, hogy ezek mindnyájan egy főrangu leikes hölgy vezérlete alatt egyellen egy küldöttség előtt voksolván, már velök született szerénységéből magokat mindjárt visszavonták. Különbben nem említettvén ezen környüállás a' közgyűlésen, vajjon mikép jutott a' czikkíró tudomására, nem is sejtethető; annyi azonban igaz, hogy minden illyféle alacsony rágalomra a' szépnem iránti gyengéd tekintetből is sans peur et sans reproche viszonzhatjuk, „honi soit qui maly pense.“ — Hogy a' közlő felekezete érdekében, orsz. gyűlési követink részére készült utasításunkról nem irhatand kielégítő eredvényt, azon mi, kik e' megyének szellemét 's egyszer felkarolt elveihez szilárd ragaszkodását ismerjük, soha nem kételkedünk, sőt jó előre tudtuk, hogy az ellenzék minden elszántsága mellett, valamint mindig, úgy most is minden lépten nyomon bukni fog. Hogy azonban utasításunktól a' korszerűség eszméje távol van, 's mi sem pártoltatott, mi a' nemességet csak legkevésbé is terhelné, ez az igazsággal megmegerőződő vakmerő rágalom. Elöttünk fekszik utasításunk egyik példánya, 's ha az abban kimondott „Czéhék eltörlését, népnevelési ajánlatokat, kereskedésre szánt áldozatokat, uti rendszer életbe léptetésére vállalt terheket, külkereskedési viszonyok 's vámok szabályoztatását, pozsonyi szállások fizetését vesszük szemügyre“ valóban nem kell pirulnunk, mert a' józanon vett korszerűséget inkább találhatni szende kívánatunkban, mint rohanva haladókat mindent egyszerre kivini törekvő 's azért a' mostani század jogainak lerombolásával egy messze időnek indult óriási hevenyészésében. Nem illet benünket azon vád, hogy mitsem pártolánk, mi a' nemességet csak legkevésbé is terhelné, mert az említett ajánlatok bizony nem csekély terhet hoznának a' szegény felföldi nemes fejére, hogy pedig végre az adó elveitől némiképp rettegünk, vigasztal az: hogy e' részben az ország kitűnő többségével egyetértünk, 's bár sajnálata méltók, bizton elmondhatjuk: dulce est socios habuisse malorum, Mit akart tovább közlő a' P. F. bírő játék-kibérlése indítványával, 's annak vita alá kerülésével, valóban nem érhetjük fel, mert tudomásunkra P. F. igen igen rosz helyen alkalmazott ironiája legcsekélyebb viszhangra nem találván, hajól emlékezünk, Sz. M. bírő férfias nyilatkozata után pusztán elhangzott, 's így a' közlő engede mével valóság csakugyan sohasem lehetett volna, az alkalmasint hiúsult remények borsával fűszerezett elménczkedésből. Elvégre finis coronat opus, ott áll a' czikk. néhány szende betűvel egy valóban óriási állítás, hogy t. i. P. F. illy utasítás mellett jó eleve lemondott a' követségről. Eddig nem tudta Sáros, hogy neki is volna DEÁKJA, de már hála a' tisztújítási utóhangoknak, tisztában vagyunk, azon egyet sajnálván egyedül, hogy ezen nagy igazságot a' Jelenkorból kell vala meritenünk. Mi azt hívők eddig együgyű színészi hitünkben, hogy P. F. másként igen jeles és tudós tbiránk bizodalmanak ideje lejárt, azt hívők még ezenfelül, hogy Sáros kitűnő többsége P. F. által képviseltetése ellen már jó idő óta határozottan és szilárdul nyilatkozott, azt hívők hogy P. F. már régen megbarátkozva megyénk fennen hirdetett elvei elleni szellemével, maga fogja ihetni, miszerint ő nálunk politikai lehetetlenség. Igen, őszintén meg kell vallanunk, hogy nem is ingadoztunk

ebbeli politikai hitvallásunkban, 's hogy e' nálunk régen fait accompli volt. És így nem lehet nem álmélkodnunk azon, hogy hol 's mikép történt legyen P. F. határozottani lemondása. E j közlő ur! ugyan nagy képzeleti tehetség kellett ám ezen állításhoz, mert a' merre csak kérdészködünk, nemesak pártfeleink, de az egész világ mitsem akar tudni P. F. nek ezen olly ünnepelesen adott nyilatkozatáról, sőt mi több, arról is egészen hallgat a' kövételválasztási krónika, hogy ez értelemben felszólítások, és megkércések történtek volna! De csak úgy van az: savanyu lehetett a' szó, felírhetetlen magasságból kaecintgatott csak úgy néhanéha ránk úgy é?

Sárosi közgyűlés folytatása. A' városokat mi is akarjuk coordinálni, engedvén nekik nagyobb törvényhatósági befolyást. Rendkívül érdekes vala ősiség körülötti vitánk 's az erre keletkezett határozat. „Servatis institutionibus“ eltökéltük mi conservatív szellemünkkel fogva az ősiséget egész minőségében fenntartani, mert ez apáinktól reánk szállott egyik intézkedés, 's egyik legszebb és sarkalatos előjogunk. Ellenvetetett ugyan midőn a' I. 9us említették, hogy ott szó sincs az ősiségről, hogy ez egy nem épen régi kornakintit utója, hogy e' mellett sem hitel sem haladás, hogy ez a' pörlekedés kigázolhatlan tömkelege 'sat, mert, közbevetőleg legyen mondva nálunk is találkozik már egy párt, mely az elvek harcában megczafolhatatlan okokkal lép elé De ha alkotványunkat fenntartani akarjuk, akkor okokra hallgatnunk nem szabad, mert így bomlik a' rendszer. Mennyi szépet 's okosat beszél Irland ama kikiáltott repealizgatója, 's az angolok még sem hallgatnak rá, miért hallgatnánk tehát mi ezen töredékre? Elleneink mindig hazánk jövő nagyságát 's felvirulását hordják szájakban, mi azonban nem akarunk sem nagyok lenni sem virulni, mert hiszen — ha emékeztünk nem csal — azt tanultuk iskoláinkban, hogy Görögország és Róma nagyságukban 's felvirulásban buktanak!! Azonban hogy lássák elleneink, miként mi sem vagyunk olly tulzott tespedők 's hogy mi is készek vagyunk hol lehet simolni, azzal bizonyítjuk: hogy mi magunkat, még ha olly szegények, olly kicsinykék volnánk is, rendre nagyságotatjuk. Sárosban a' tekintetes ur! egészen elenyészett. Szivreható jelenet mint bókól száz lépésnyiről kalapot szedve, mint nagyságot minket a' paraszt, a' zsidó, akarám mondani izraelita, mert e' nép iránt nagy respectussal, akarám mondani tekintélyvel viseltetünk. Átkozott váltótörvény, ez is a' nyargalók magzata!! Mult országyűlésünk e' reminescentiája akaratlanul az ősiségre vezet vissza. Ezt tehát meg kell adni nyomos szónoklatok után, de részünkről hosszú izzadások közt fentartottuk továbbra is, de sajnos, hogy eleget tegyünk az ellenzéknek is, az e' tárgyban már annyiszor perlő szájokat betömvén, magunk indítványoztuk egyszersmind, hogy a' bírő zálog bármillyféle jog legyen az, ha az igényeket követelő által 12 év alatt ki nem váltatik, örökre a' zálogtartó legyen. Csak azon boszankodánk, hogy ezt az ellenzék kacajjal fogadá el. Másnap a' jegyzőkönyv-hitelesítés előtt felállottak tbiránk sorából egy ketten a' tegnapi határozatot igyekezendők megsemmíteni, állítván: hogy e' határozat roszabb az ősiség-eltörlésnél, hogy ezt csak marcalis gyűlés tehetné, mint volt a' mult, mely az ősiség mellett már nyilatkozott, de ez csak pótlék utasításokkal, nem pedig a' már hozottak eltörlésével foglalkozik. Különös azonban e' tbirák tegnapi tanácskozásinkban részt vőnek 's hallgattak; egyebiránt is elnökösködő alispánunk nem akarván tegnapi kijelentését visszavonni, ujra kimondá a' végzést, de azon megszorítással, hogy ez csak a' nemesekre értetik, mely záradék ujra kis zajt ütött, de jelenleg eredvényt nélkülít. Az utak készítésében szét ágának a' vélemények: társaságok építsék é v. e' ezétra állítandó országos tár. Az utóbbi vélemény lön elfogadva 's még az is, hogy vámok által tartassanak fen. Azonban az országos pénztárba nem adózunk, csak subsidiumot ajánlunk, mert az adó veszedelmes portéka, azután „servatis institutionibus“ — apáink sem adóztak, és ha adóztak, azért tevők, hogy mi unokák kéjelegve édegelhessük azon dicsőség verőfényét, mely rólok ránk áradt — A' kerületi táblák itéleteinek végrehajtását azzal indítványozá rövidítettetni e' táblának egy ülnöke, hogy ez nem az illető megyének közgyűlése által, hanem 500 p. f. büntetés terhe alatt alispáni uton 3 napalatt eszközöltessék; mi is egy hétre bővítettvén, elfogadtatott. Ezek valának főbb vonási jelen gyűlésünknek, melyekhez végül még követink jelentésének rövid vázlatát 's végszavait csatlom ide. Miután az országyűlésnek szokott előzvényit elsorolák

's elpanaszlák, hogy rossz szállást kaptanak, jelentik: miként a' credencialisok választmány általi vizsgálatát ellenzik, ezen jogot az elnökségnek tulajdonítván; de kisebbségben maradtak annál inkább, mert a' kir. személynök kijelenté: hogy ez jogaiba nem vág. Az országos napló vitelének azon változtatását, hogy ezt többé nem a' kir. tábla tagjai, de gyors írók vigyék, az ezzel járó, 's nemességre háramlandó költség miatt ellenzettek az indítványt, de győzniök nem lehetett. Végül ezeket írják szórul szóra: „Jelenleg már négy nap óta a' vallás tárgya van tanácskozások alatt, 's meg kell vallanunk, némelykor keserű kitérések mellett, melyek mindazokat érik, kik bár kisebbségben elég bátrak kimondani szilárd szavakkal azt, mit kötelességük tart; mi gyáváknak hinnők magunkat, ha azt minden alkalomkor és annyiszor a' mennyiszor szükséges, nem tennők; de higyük el a' t. Rdek! 's legyen szabad csak közbevetőleg érintenünk azt: hogy keserű helyzetünk csak az tudja felfogni, ki itt jelen van. Végül P. F—d, ellen a' vtszéki eljárás gátlása miatt hatalomkar rendelettet; meghagyatván az alispáni hivatalnak, hogy jövendőre nézve illető esetekben, maga rendelje ki a' hatalomkart, ez levén világos szelleme a' törvénynek. A' marhahús ára, — a' marha árának lejjebb szálltát tudtul adó szolgabírói jelentések dacára — tovább is 10 krban hagyatott, mert hisz a' mészárosoknak cifra ezüst gombos ruhákra van szükségök, hogy bizonyos ünnepi alkalmakkor, mint p. o. tisztujtáskor 'sat. annál díszesebben vihessék — elől a' zászlót.

Abaujból. Kassán június 25én. E' f. h. Sán kezdett és 13án bevégeztet rendkívüli közgyűlés folytatása és vége. A' már említettek kivül, ezen r. közgyűlésben előfordult érdekes tárgyak: 1) Pestmegyének az országgyűlési napló gyorsírók általi szerkesztését tárgyzó levele, melyben a' követek 30 p. kr. felemelt napi díjaikból azokat létesíteni javasolja, az országos tárgyak megvitatására kiküldött biztossághoz utasított. 2) Torontál megyének a' kereskedési munkálat előleges tárgyalatásának szorgalmazása iránt kelt felszólító levele, ugyanazon választmányhoz utasított. 3) Pestváros tanácsa az országos biztosságok szállásainak, melyek eddig 33909 p. f. rúgnak, kifizetését megrendelni kéri levele, a' multa nézve semmi esetre nem pártoltatván, jelenre nézve nevezett biztosságnak kiadott. 4) Szepes megye, a' bányász törvénykönyv iránti határozatát közlő levele pártoltatott. 5) Pestmegye a' jégverés ellen kölcsönösen biztosító egyület alakítását jelentvén, alapszabályai megküldése mellett, ezek nyomán azon intézetet pártoltatni kéri; ezen alapszabályok másban részvét és pártolás gerjesztés tekintetéből a' jár. főszbiráknak megye szerte teendő híresztelés végett kiadati rendeltettek. 6) Ugyanazon megye a' büntető törvény kiszolgáltatás rendjét addig is, míg ez érdemben országgyűlésileg valami történik, 's körében hozott határozatát megküldi, mely is tárgyalatás és javaslat végett fentebbi választmányhoz utasított. 7) Győr megyének levele mellett egy nemzeti őrség alakítása tárgyában készített és azon megye által el is fogadott, tervet, mint nemzetünk állandósítására irányzottat elfogadás és pártolás végett megküldött a' t. Rdek! hűvebb tárgyalás és javaslat nézetéből a' biztosságnak kiadattak. 8) Hontm. az eperfák és selyemtenyészési ügyben a' nép fogalmihoz 'al-

kalmazott kézi könyvet megküldvén, ez az ez érdemben kiküldött biztosság elnökéhez utasított. 9) Az árvák dolgaira ügyelő törvényszékhez több táblabíró neveztetett. 10) A' m. gazdasági egyület által a' rétek öntözése iránt küldött terv, mely minden tekintetben nagy figyelmet igényel, véleményadás végett választmányának kiadott. — Ezekon kívül több felsőbb parancs, számos htanácsi intézvény, néhány hivatalos jelentés és magányosak esedezései elolvastattak és kellőleg intézettek el. A' közgyűlésre várakozásunk ellenére győren gyűltek össze a' Rendek, 's e' szerint fájdalommal tapasztaljuk: hogy csak tiszt-és követvá asztáskor népesek gyűléseink, pedig az ilyeneknél közügyeink, melyek hazánk emelésére, javára, megyénk boldogságára, jólétünk biztos alapon leendő eszközésére bizonyosan czéloznak és kölcsönös eszmeeseréléssel szilárdítatnak, elébb állanak, de hagyján, — többet nem írunk, mert az igazság kimondása bizonyos uraknál igen keserű eszköz idegekre és ezekből egy valaki már a' hírlapok levelezőjét m — nak is nevezni méltóztatott. *) — o nyilvánosság! o korszellem! — bizony bizony szépen haladunk. — 13től 16ig polgári, 19től tegnapig fenyítő tszékünk volt, az elsőben több per vizsgálatot meg, az utóbbiban aránylag kevés rab íteltetett — el majd az egész hetet az igen számos tanú meghittetése betöltvén; véleményünk szerint ezen ha nem másért, úgy a' házi pénztár, hová a' szegény adózó nép elég nehezen fizeti be utolsó fillérjét, kiméltése tekintetéből is segíteni kell, 's nem volna tán czéltevesztő, ha a' tanuk külön hiteltetnének egy 3 — 4 tagból álló választmány által, a' nagy és kis tszék csupán a' rabokat ítélendő; ezen mód törvényeinkbe semmikép nem ütközik, és azért hiszük, hogy elfogadható, egyébiránt ki jobb módot tud, adja-elő azt, mi a' jobbnak mindig szivesen hódolunk. — Tegnap félóra g kisgyűlésünk is volt, melyben némely magányosak sirgöltösebb ügyei vettek föl. — Jövő évnegyedes közgyűlésünk tartása f. e. augusztus 24re határozottat, fenyítő tszék azon hó 28án, polgári september hó 4én az árvák dolgaira ügyelő tszék pedig azon hó 11én vendi kezdetét. Időnk a' sok esőzés után végre változni kezd, ma szép meleg napunk van, de az estvék mindig igen hűvesek.

Kassa, június hó 26án. Merelly, a' német színeszek igazgatója megbukván, töle a' városi tanács által a' színház elvételét 's annak kibérletése iránt f. e. júliushó 16ikára esődt rendeltetett. Remélhető, sőt követelhető, hogy a' város követeinek adott utasítása lényeges tartalmához következetesen magyar vállalkozónak elsőseget adand, mert itt az idő, hogy valahára nemcsak szóval, de tettel is igazi hazafiak legyünk. — A' gyapjувásáre' hó 17én kezdődött, vevők számosan, a' gyapju nagy mennyiségben van, a' vásár eredményéről hiteles kuforrásokból merített adatokkal annak befejeztével szöllandunk.

*) Ez minket azonban el nem rettent 's bátor sajnosan tapasztaljuk, hogy az igazság nyíltan kimondásaért fájdalom! nem kevés ellenfelek vannak, még is a' szegényeket csak sajnálni tudva 's nekik megengedve mi az igazságot 's a' nyilvánosság elébe juttatandókat soha el nem titkoljuk, 's mint eddig, úgy ezental is elvénkhez állandóul hívek maradunk.

Spanyolország.

(A' ministerségben meghasonlás uralkodik. A' zendülők tervei és mozgalmi.) Espartero a' belministerségi tárczát ideiglen Becerra jogministerre ruházta. A' ministerség tagjai közt mély meghasonlás kezd uralkodni. Lazerna, ki Espartero főhadiszállására utazott, Mendizabal és Beccerrával összezőrdült. Az utóbbiak ugyanis rettegető rendszert kívánnak használni, amaz pedig hajszálnyira sem akarja a' törvényeket csorbítatni. — Espartero jul. 28kán még Albaceteben időzött, hol több ezrednek hozzácsatlakozására várakozott. — A' barcelonai junta közböcsánatot hirdetett 1840. sept. 1től kezdve minden politikai vétkes számárra. — Több spanyol lap szerint Espartero csakugyan vissza akarja kormányhivatalát a' cortes kezébe adni. — Serrano táborfő az egész zendületi ministerséget személyesíti most Barcelonában, 's a' spanyolokat az eskü alól föloldozá, mellyel Esparteronak hódoltak. — Barcelonában nagy szükség uralkodik, mert egyetlen egy gyárban sem dolgoznak. A' szűkölködők most a' városi erösítvények lerombolására használtatnak, hogy éhhalálra ne jussanak. — Madridban folyvást csönd uralkodik. — Bayonne a' zendüléshez csatlakozott. —

Anglia.

(Alsóházi viták a' hannoverai király övdija ügyében.) Jun. 29kén csakugyan szönyegre került az alsóházban Hume indítványa a' hannoverai király övdija ellen, mit leginkább az ország jelen inségével iparkodott támogatni az indítványozó. Peel azonban hatályosan nyilatkozott ellene, 's így az indítvány csakugyan ismét megbukott. — Déli Walesben Rebekka és lyányai még most is folytatják kicsapongásaikat 's naponkint néhány vámházat rombolnak le.

Franciaország.

(Joinville hg Parisba érkezett. Hahneman meghalt.) Joinville hg Parisba érkezett már fiatal hitvesével, 's huzamosb időig csak a' házaset örömeinek tengerén szándékozik vitorlázni. Aumale hg is Parisban van, 's gyakran értekezik Krisztina özvegy spanyol királynéval, ki teljes erejével törekszik a' spanyolországi zendülést elmozdítani. — Hahnemann tr, a' hasonszenvi gyógyrendszer föttalálója 's megalapítója élte 89dik évében elhunyt jul. 2. A' párisi erösítvények egy részére nem találkoztak magányvállalkozók, 's így a' kormány maga kénytelen azt építtetni, mi a' költséget alkalmasint nagyobbítani fogja. —

Egyiptus.

(Nevezetes gyilkosság.) Alexandriából jun. 16ról írják, hogy egy fiatal franciaának török általi megöletése igen fölingerlé az ottani europai lakosokat. Ezen török némi aljas örv alatt magához csalá a' francziát, megfojtotta, 's tetemet a' tengerpartra dobta ki. A' franczia consul felszólítására M. Ali azonnal nyomoztatá a' gyilkost, 's ez nejtől, ki különben is töle el akara válni, bevádoltatván, felakasztatott. A' kivégzetés előtt még 22 éves fiát kívánta látni, 's ennek azt parancsolá, hogy anyját 's még 2 europait öljön meg. A' suhancz csakugyan követsujtá meg anyja fejét, hanem elfogatván, Fel-Egyiptusba vitetett. A' kereskedésben nagy pangás uralkodik; M. Alinak 40 ezer mázsa gyapotja vár vevőre. — A' Fel-Egyiptus kormányzója Achmed pasa Alexandriába hivatott, hogy az általa felfödzött arany bányáról jelentést tegyen. A' Nil vize nagyobbodik.

ÉRTESÍTŐ.

Gőzhajók járása.

indul: **Pestről Pozsonyba 's Bécsbe** mindennap egy gőzös regg. 8 órakor 's minden szerdán és vasárnap reggel egy rakhajó. — **Bécsből Pozsonyba 's Pestre** szinte mindennap egy gőzös délutáni 2 órakor, ezenkívül minden vasárnap és csütörtökön egy rakhajó. — **Pestről Zimony 's Orsova** felé majus elejétől october végeig, hajnalkor hetenkint kétszer (vasárnap és csütörtökön) **Ujvidék** felé minden kedden, **Mohács** és **Eszék** felé minden pénteken egy utasi gőzös; végre **Zimony** és **Drenkova** felé minden vasárnap és csütörtökön, az aldunára mindenkor regg. 4 órakor. E' fölött **Pozsony** és **Bécs** közt mindennap megfordul **Bécs** nevű gőzös. Erkezik: **Pestről Bécsbe** 's viszont mindennap; **Orsova** és **Zimonyból Pestre** minden vasárnap és csütörtökön.

Exarendatio.

Magistratu L. Regiae Civitatis Eperjes, exarendandorum regalium suorum beneficiorum, et quidem educilli vini 1-i quintalis „ad auream stellam“, educilli vini 2-i quintalis „ad globum coeruleum“, diversorum territorialibus „ad ursum“, educilli et balnei in monte S. Ladislai, beneficii venationis in sylvis territorialibus — denique maleficii provisionis lampadam nocturnae illuminationi deservientium — terminum in 20am Julii e. a. per se praefixum Regnotenus divuigandum diponente — hoc ipsum pagellis „Jelenkor“ inseri petitur. Eperjes die 28-a Junii 1843. per **Franciscum Fuhrmann** surrogatum v. notarium. 1—2

Ugyanaz magyarul: Haszonbérlet.

Sz. kir. Eperjes város következő kir. haszonvételei haszonbérbe adatását közárverés u'ján határozta el: 1) Arany csillag, Kék golyó 's Medve nevű vendégfogadóit 2) a' sz. László hegyi vendégfogadóit 's furdóit 's ezekre határnapul f. julius 20kát tűzte ki jun. 20án Eperjesen Fuhrmann Fer. helyettes aljegyző által. 1—2

Csolnok y Imre ügyvédnek f. évi april 6kán a' 27ik számu Jelenkori Értésítőbe tett nyilatkozatára törvényes olvasul.

Csolnok y Imre ügyvédrol f. évi apr. 6kán a' 27dik sz. Jelenkori Értésítőbe többet közhírré nem tettem, mint csak annyit, hogy a' nála lappangtatva létező t. h. biztosi levelem, előadott okaimnál fogva érvénytelen; de mivel a' nevezett ügyvéd igen nyersen kel ki ezen hirdetvény ellen 's bánathért emleget, hogy én visszahívás esetére neki kötöttem volna, miről én egyáltalában semmit sem tudok, nehogy én hallgatással az ő bánathérről tett említését helybenhagyni láttassam jogaim védelme kívánja, hogy újra felszólaljak 's az egész világ előtt nyilvánítsam, hogy én írni nem tudok, annyival inkább *soha semmiféle bánathérről neki írást nem adtam, 's ha valaminek ilyes irás létezik nála, az holott hamis; és érvénytelen.* Egyébiránt többi becsületm. kissebbitésére czélzó kifejezésit megvetvén 's feleletre nem méltatván, csak a' a' figyelmeztetni szükségesnek látom a' közönséget, hogy a' megbizási. káptalan részéről kiadott nagy pecsétes levél még Csolnok y ur kezében van, de azért valamit nevében eszközteni joga nincsen. A' többi bírói szék elibetartozik, hola' per immár részemről megindított. Özy. Joannovics Mihályné, szül. ns **Domonkos Anna.** —